

Sandi Bulimbašić

**povjesničarka umjetnosti,
viša stručna savjetnica-konzervatorica
Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel
u Splitu**

**Društvo hrvatskih umjetnika "Medulić"
(1908. – 1919.)**

**doktorska disertacija
mentor: dr. sc. Zvonko Maković, red. prof.
u miru**

**Disertacija je obranjena 22. prosinca 2014.
na Filozofskom fakultetu Sveučilišta
u Zagrebu, pred povjerenstvom:
dr. sc. Dragan Damjanović, izv. prof.
(predsjednik)
dr. sc. Irena Kraševac, viša znan. sur.
dr. sc. Frano Dulibić, izv. prof.**

SAŽETAK

Doktorska disertacija cjelovito obrađuje povijest Društva hrvatskih umjetnika "Medulić" u kontinuitetu od osnivanja do gašenja i definira njegovu ulogu u kontekstu hrvatske, ali i srednjoeuropske umjetnosti u prva dva desetljeća 20. stoljeća. Dosadašnja istraživanja teme proučavala su Društvo isključivo kroz tematsko-stilski doprinos hrvatskoj umjetnosti moderne, te kroz ideološku odrednicu južnoslavenske ideje. Povijest Društva ostala je nepoznata, a vremenska odrednica prestanka djelovanja pogrešno definirana.

Društvo "Medulić" osnovano je kao regionalno društvo umjetnika iz Dalmacije na *Prvoj dalmatinskoj umjetničkoj izložbi* u Splitu krajem 1908., a posljednje dvije izložbe organiziralo je u Splitu 1919. Stoga 1919., a ne 1916. kako se do sada navodilo u literaturi, treba prihvatiti kao godinu u kojoj je Društvo prestalo djelovati. Disertacija donosi niz do sada nepoznatih podataka i dokumentacije iz povijesti Društva, te rekonstruira dvojaku idejno-estetsku složenost njegova djelovanja. Detaljno je rekonstruirana bogata izložbena

djelatnost Društva koja uključuje realizirane, ali i nekoliko zamišljenih, a nerealiziranih izložaba Društva u razdoblju od 1912. do 1915., za koje se do sada nije znalo. Istraživanjem je utvrđeno da je primarni razlog osnivanja Društva bila zaštita staleških interesa članova i umjetničkog staleža općenito, te afirmacija nacionalne umjetnosti. Stoga je cilj disertacije bio valorizacija uloge Društva u organizaciji i podizanju kvalitete umjetničkog života u Hrvatskoj početkom 20. stoljeća. U promicanju staleških interesa, afirmaciji moderne i suvremenih umjetničkih impulsa nad akademizmom, razvoju likovnog života u Hrvatskoj kroz visoke standarde umjetničkog djelovanja, te u vrijednosnoj afirmaciji nacionalne umjetnosti u zemlji i inozemstvu, medulićevci su ostvarili značajan pomak u odnosu na društva koja su im prethodila ili djelovala u istom razdoblju. Nastojanjima za oblikovanjem nacionalnog izraza u umjetnosti (Vidovdanski ciklus i Ciklus Kraljevića Marka Ivana Meštrovića), ali i osnivanjem institucija nacionalne umjetnosti te brojnim drugim zaslugama za progresivni razvoj umjetnosti u svojoj zemlji, Društvo "Medulić" ravnopravno je doprinijelo srednjoeuropskoj umjetnosti moderne. Zahvaljujući provedenom arhivskom istraživanju, disertacija donosi i niz novih saznanja o kulturno-umjetničkim zbivanjima u Hrvatskoj, ali i susjednoj Srbiji i Sloveniji početkom 20. stoljeća, te o stvaralaštvu pojedinih članova Društva, posebice Ivana Meštrovića. x